

PROTOKÓŁ KONTROLI

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach – organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Polickim

przeprowadzonej w dniach 12 - 15 kwietnia 2016 r.

I. PODSTAWA KONTROLI

- 1) art. 38b ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą;
- 2) uchwała Nr 251/2016 Zarządu Powiatu w Policach z dnia 14 stycznia 2016 r. w sprawie upoważnienia do sprawowania kontroli nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi prowadzonymi przez Powiat Policki oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Policach – organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Polickim;
- 3) uchwała Nr 259/2016 Zarządu Powiatu w Policach z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie planu kontroli w 2016 r. placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez Powiat Policki oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach – organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Polickim.

II. NAZWA PODMIOTU KONTROLOWANEGO

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach z siedzibą przy ul. Szkolnej 2, zwane dalej „jednostką kontrolowaną”.

III. NAZWA PODMIOTU PRZEPROWADZAJĄCEGO KONTROLĘ

Zarząd Powiatu w Policach, zwany dalej „podmiotem sprawującym kontrolę”, z upoważnienia którego czynności kontrolne wykonywał pan Daniel Kiełczewski, Inspektor w Wydziale Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach, zwany dalej „kontrolującym”.

IV. ZAKRES KONTROLI

- 1) Organizacja pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, w tym:
  - a) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
  - b) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
  - c) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
  - d) zapewnianie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka,
  - e) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,

- f) zapewnianie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
  - g) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
  - h) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy,
  - i) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
  - j) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
  - k) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
  - l) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
  - m) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą,
  - n) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
  - o) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,
  - p) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
  - q) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
  - r) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku;
- 2) Organizacja pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w tym:
- a) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
  - b) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku,
  - c) pomoc rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
  - d) zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci,
  - e) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
  - f) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
  - g) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

V. FORMALNO PRAWNE ASPEKTY KONTROLI:

1. O planowanym przeprowadzeniu kontroli powiadomiono dyrektora jednostki kontrolowanej pismem znak SO.82.17.2016.DK z dnia 30 marca 2016 r.
2. Przed przystąpieniem do czynności kontrolnych zapoznano przedstawicieli jednostki kontrolowanej z zakresem kontroli oraz poproszono o wypełnienie przygotowanych na okoliczność kontroli tabel z danymi/informacji odnoszącymi się do zakresu kontroli.
3. Ustalenia kontroli przeprowadzono na podstawie weryfikacji stosownych dokumentów przedłożonych przez jednostkę kontrolowaną oraz ustnych informacji składanych przez panią Beatę Karlińską - dyrektora jednostki kontrolowanej, pana [REDAKTOWANE] - starszego specjalistę pracy socjalnej, panią [REDAKTOWANE] - psychologa, panią [REDAKTOWANE] - psychologa oraz panią [REDAKTOWANE] - starszego specjalistę pracy socjalnej.

VI. USTALENIA KONTROLI

Organizacja pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej:

Starosta Policki zarządzeniem Nr 41/2011 z dnia 5 grudnia 2011 r. wyznaczył jednostkę kontrolowaną na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Polickim. Do obsługi organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych jest 6 pracowników, w tym 2 starszych specjalistów pracy socjalnej, 1 pracownik socjalny, 2 psychologów oraz 1 pedagog/pracownik socjalny. Do wspierania rodzin zastępczych zatrudniono na umowę zlecenie 4 koordynatorów. Więcej danych na temat pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zawiera poniższa tabela.

PRACOWNICY - stan na dzień 15 kwietnia 2016 r.	LICZBA ETATÓW	WYMIAR CZASU PRACY (godziny/ tygodniowo)	OBJAŚNIENIA/ UWAGI:
Starszy specjalista pracy socjalnej	1,625	65	1 pracownik 1 etat 1 pracownik 0,625 etatu
Pracownik socjalny	0,25	10	1 pracownik 0,25 etatu
Psycholog	1	40	1 pracownik 0,25 etatu 1 pracownik 0,75 etatu
Pedagog/ pracownik socjalny	0,375	15	1 pracownik 0,375 etatu
RAZEM:	3,25	X	x

a) nabór, kwalifikowanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej;

Podczas rozmowy z dyrektorem jednostki kontrolowanej ustalono, że obecnie nie ma zapotrzebowania na rodziny zastępcze a wszelkie bieżące potrzeby związane z umieszczeniem dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej rozwiązywane są poprzez umieszczenia w istniejących już rodzinach zastępczych. W związku z powyższym wysłane są do Sądu Rejonowego Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie Wydział Rodzinny i Nieletnich listy rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci celem podejmowania przez sąd decyzji o umieszczeniu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej. Ponadto kontrolujący zapoznał się ze stroną internetową jednostki kontrolowanej, na której zamieszczono informację o poszukiwaniu rodzin zastępczych. Ustalono również, że nie prowadzi się innych działań mających na celu pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze.

W związku z powyższym losowo skontrolowano dokumentację kilku nowo założonych rodzin zastępczych i nie stwierdzono uchybień.

b) zapewnienie badań psychologicznych dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;

Ustalono, że kontrolowana jednostka zapewnia badania psychologiczne dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Badania psychologiczne są przeprowadzane przez psychologa zatrudnionego w kontrolowanej jednostce. Ustalono również, że ww. ustawa nie określa wymaganego zakresu badania psychologicznego.

W niniejszym zakresie kontroli stwierdza się brak uchybień i nieprawidłowości ze strony jednostki kontrolowanej.

c) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

Ustalono, że od 1 stycznia 2012 r. tj. od dnia wejścia w życie ustawy nie było w jednostce kontrolowanej zgłoszeń do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

d) zapewnienie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie kwalifikacji;

Ustalono, że w listopadzie 2015 r. przeprowadzono szkolenie dla rodzin zastępczych zrealizowane przez Fundację „Dzieci Niczyje”. Wcześniej nie organizowano szkoleń a jedynie spotkania informacyjne, mające na celu zapoznanie rodzin zastępczych z przepisami prawa dotyczącego pieczy zastępczej oraz zarządzeniami dyrektora kontrolowanej jednostki. Ustawa nie dookreśla jak często należy organizować szkolenia w związku z czym stwierdza się brak uchybień i nieprawidłowości ze strony jednostki kontrolowanej.

e) zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;

W kontrolowanej jednostce rodziny zastępcze mogą liczyć na pomoc i wsparcie psychologiczne, psychiatryczne, prawne a także pomoc w napisaniu wniosku do sądu. Ustalono również, że nie wprowadzono, rozwiązań prowadzących do powstawania grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.

W związku z powyższym uznaje się, że obowiązek ustawowy został spełniony częściowo i należałoby wprowadzić rozwiązania organizacyjne umożliwiające rozwój grup wsparcia i rodzin pomocowych.

Do niniejszych ustaleń jednostka kontrolowana wniosła zastrzeżenia (patrz: załącznik nr 1 do niniejszego protokołu). Zastrzeżenia te nie zostały uwzględnione przez kontrolującego (patrz: załącznik nr 2 do niniejszego protokołu).

Pismem znak OA.0700.1.5.2016.AM z dnia 22 listopada 2016 r. dyrektor jednostki kontrolowanej przekazała do Wydziału Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach kopie dokumentów, które w opinii jednostki kontrolowanej, wskazują, iż realizuje ona ustawowe zadanie dotyczące zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych. Na dokumenty te składają się decyzje rodziny zastępczej pełniącej funkcję rodziny pomocowej, umowę o pełnienie funkcji rodziny pomocowej, notatka pracownika jednostki kontrolowanej z rozmowy telefonicznej z rodziną zastępczą, wniosek

rodziny zastępczej o urlop i wskazanie rodziny zastępczej pomocowej, zaświadczenia rodzin zastępczych, które uczestniczyły w spotkaniach „Szkoły dla Rodziców” a także informacje z siedmiu spotkań „Szkoły dla Rodziców”.

W dniu 28 listopada 2016 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli podmiotu sprawującego kontrolę, w tym osoby przeprowadzającej kontrolę, z dyrektorem jednostki kontrolowanej mające na celu przeprowadzenie ponownej (poza już zrealizowaną procedurą) analizy wyników kontroli w kontekście opinii wyrażanych w tym zakresie przez jednostkę kontrolowaną.

Powyższe ustalenie ma wpływ na zmianę jednego z wniosków przeprowadzonej kontroli (patrz: pkt VII ppkt 1).

f) organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy;

Ustalono także, że ma dzień kontroli u organizatora rodzinnej pieczy zastępczej nie było wolontariuszy wspierających rodziny zastępcze. W związku z powyższym uznaje się, że obowiązek ustawy nie został spełniony i należałoby wprowadzić rozwiązania organizacyjne umożliwiające zorganizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy.

Do niniejszych ustaleń jednostka kontrolowana wniosła zastrzeżenia (patrz: załącznik nr 1 do niniejszego protokołu). Zastrzeżenia te nie zostały uwzględnione przez kontrolującego (patrz: załącznik nr 2 do niniejszego protokołu).

Pismem znak OA.0700.1.5.2016.AM z dnia 22 listopada 2016 r. dyrektor jednostki kontrolowanej przekazała do Wydziału Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach kopie dokumentów, które w opinii jednostki kontrolowanej, wskazują, iż realizuje ona ustawowe zadanie dotyczące organizowania dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy. Na dokumenty te składają się korespondencja jednostki kontrolowanej z pogotowiem rodzinnym prowadzonym przez Państwo ██████████, zakresy czynności dwóch pracowników jednostki kontrolowanej, podziękowania za przygotowanie projektu profilaktycznego przez studentów I roku Pracy Socjalnej i Pedagogiki Opiekuńczej i Resocjalizacyjnej, korespondencja z pracownikami Uniwersytetu Szczecińskiego, listy studentów oraz plakat informujący o pikniku rodzinnym.

W dniu 28 listopada 2016 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli podmiotu sprawującego kontrolę, w tym osoby przeprowadzającej kontrolę, z dyrektorem jednostki kontrolowanej mające na celu przeprowadzenie ponownej (poza już zrealizowaną procedurą) analizy wyników kontroli w kontekście opinii wyrażanych w tym zakresie przez jednostkę kontrolowaną.

Na ww. spotkaniu dyrektor jednostki kontrolowanej przedłożyła dodatkowy dokument, tj. kopie pisma z dnia 25 listopada 2016 r. państwa ██████████, prowadzących rodzinę zastępczą zawodową – pogotowie rodzinne, w którym informują oni, iż od wiosny 2015 r., w związku z prowadzeniem pogotowia rodzinnego, korzystają z pomocy wolontariuszy organizowanych przez jednostkę kontrolowaną. Uprzednio okoliczności te nie były znane kontrolującemu.

Jednocześnie dyrektor jednostki kontrolowanej potwierdziła, iż współpraca z wolontariuszami nie jest sformalizowana, tj. jednostka kontrolująca nie zawiera z nimi umów/porozumień, które określałyby zakres i zasady współpracy zgodnie z uregulowaniami zawartymi w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Mając powyższe na uwadze kontrolujący uznał, iż działania podejmowane przez jednostkę kontrolowaną w zakresie organizacji na rzecz rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy są faktycznie (w sytuacjach, gdy jest takie zapotrzebowanie) podejmowane, jednakże brak jest proceduralnych oraz formalnych uregulowań w tym zakresie.

Powyższe ustalenie ma wpływ na zmianę jednego z wniosków przeprowadzonej kontroli (patrz: pkt VII ppkt 2).

g) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowym, podmiotami leczniczymi a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;

Ustalono, że pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej współpracują z wszelkiego rodzaju instytucjami w zakresie rozwiązania konkretnego problemu rodziny. Ustalono także, że jednostka kontrolowana uczestniczy w niemal każdym postępowaniu sądowym dotyczącym zmiany władzy rodzicielskiej dzieci przebywających w pieczy, często też wyraża swoją opinię przed sądem. W związku z powyższym stwierdza się brak uchybień i nieprawidłowości ze strony jednostki kontrolowanej.

h) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;

Kontrolowana jednostka w ramach współpracy z rodzinami zastępczymi pomaga znaleźć odpowiednią terapię dla rodziny zastępczej lub wychowanka rodziny zastępczej. Działanie realizowane jest poprzez diagnozę potrzeb rodziny zastępczej lub poprzez zgłoszenie problemu przez rodzinę zastępczą. W związku z powyższym stwierdza się brak uchybień i nieprawidłowości ze strony jednostki kontrolowanej.

i) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;

Ustalono, że w 2015 r. sporządzono 273 oceny sytuacji dzieci. Losowo kontrolowane oceny sporządzane były w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz asystentem rodziny zatrudnionym w ośrodku pomocy społecznej. W związku z powyższym stwierdza się brak uchybień i nieprawidłowości ze strony jednostki kontrolowanej.

j) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;

W związku z ustaleniami zawartymi w pkt 1 lit. a uznaje się, że prowadzona jest działalność diagnostyczno-konsultacyjna, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Kandydaci na rodzinną pieczę zastępczą obsługiwani są zgodnie z poniższą kolejnością:

- omówienie z kandydatem przepisów dotyczących rodziny zastępczej (wstępna weryfikacja kandydata),
- badania psychologicznie sprawdzające motywację do pozostania rodziną zastępczą,
- zebranie niezbędnej dokumentacji wymaganej ustawą,
- zgłoszenie na szkolenie wymagane ustawą – szkolenie przeprowadzane jest poza jednostką kontrolowaną (długi okres oczekiwania na szkolenie),
- wydanie kwalifikacji do pełnienia rodzinnej pieczy zastępczej.

Należy również uznać, że w ramach Działu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej prowadzi się wsparcie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę.

k) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

Ustalono, że organizator rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadza badania psychologiczne oraz dokonuje analizy zgodnie z art. 42 ust.7 ww. ustawy, nie prowadzi się jednak badań pedagogicznych dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W związku z powyższym stwierdza się, że nie jest to zgodne z art. 76 ust. 4 pkt 13 ustawy.

Do niniejszych ustaleń jednostka kontrolowana wniosła zastrzeżenia (patrz: załącznik nr 1 do niniejszego protokołu). Zastrzeżenia te nie zostały uwzględnione przez kontrolującego (patrz: załącznik nr 2 do niniejszego protokołu).

Pismem znak OA.0700.1.5.2016.AM z dnia 22 listopada 2016 r. dyrektor jednostki kontrolowanej przekazała do Wydziału Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach kopie dokumentów, które w opinii jednostki kontrolowanej, wskazują, iż realizuje ona ustawowe zadanie dotyczące przeprowadzania badań pedagogicznych z kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Na dokumenty te składają się zakresy czynności trzech byłych pracowników jednostki kontrolowanej oraz analizę sytuacji osobistej, rodzinnej i materialnej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W dniu 28 listopada 2016 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli podmiotu sprawującego kontrolę, w tym osoby przeprowadzającej kontrolę, z dyrektorem jednostki kontrolowanej mające na celu przeprowadzenie ponownej (poza już zrealizowaną procedurą) analizy wyników kontroli w kontekście opinii wyrażanych w tym zakresie przez jednostkę kontrolowaną.

Na ww. spotkaniu dyrektor jednostki kontrolowanej poinformował, że z niewiadomych przyczyn pracownik kontrolowanej jednostki zmienił wzór zaświadczenia kwalifikacyjnego dla rodzin zastępczych i usunął zapis mówiący o opinii pedagogicznej, co jest niezgodne z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego, które należy wystawić na podstawie analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy oraz zgromadzonych dokumentów w szczególności opinii pedagogiczno-psychologicznej.

Mając powyższe na uwadze kontrolujący uznał, iż działania podejmowane przez jednostkę kontrolowaną w zakresie wydawania opinii pedagogicznej wymagają doprecyzowania pod względem formalnym celem kompletnego dostosowania do przepisów prawa obowiązującego w tym zakresie.

Powyższe ustalenie ma wpływ na zmianę jednego z wniosków przeprowadzonej kontroli (patrz: pkt VII ppkt 4).

l) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;

W ramach działalności jednostki kontrolowanej możliwe jest zapewnienie każdej rodzinie, w tym zastępczej poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji

oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu. W związku z powyższym stwierdza się brak uchybień i nieprawidłowości ze strony jednostki kontrolowanej.

m) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;

Uzyskano informację, że kontrolowana jednostka nie prowadzi szkoleń dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, ponieważ są oni zatrudniani na umowę zlecenie i najczęściej zatrudnieni są jeszcze w innych instytucjach pomocy społecznej gdzie prowadzone są specjalistyczne szkolenia. W związku z powyższym stwierdza się, że nie został spełniony warunek ustawowy i należałoby w przyszłości podjąć działania zmierzające do zapewnienia koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podniesienie ich kwalifikacji.

Do niniejszych ustaleń jednostka kontrolowana wniosła zastrzeżenia (patrz: załącznik nr 1 do niniejszego protokołu). Zastrzeżenia te nie zostały uwzględnione przez kontrolującego (patrz: załącznik nr 2 do niniejszego protokołu).

Pismem znak OA.0700.1.5.2016.AM z dnia 22 listopada 2016 r. dyrektor jednostki kontrolowanej przekazała do Wydziału Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Policach kopie dokumentów, które w opinii jednostki kontrolowanej, wskazują, iż realizuje ona ustawowe zadanie dotyczące zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kalifikacji. Na dokumenty te składają się zakres czynności pracownika jednostki kontrolowanej, wyciąg ze sprawozdania z działalności jednostki kontrolowanej za 2013 r. oraz 2015 r. mówiący o udziale pracowników na szkoleniu Koordynatorów Rodzinnej Pieczy Zastępczej z udziałem Kierowników i Dyrektorów PCPR i MOPR, dwa certyfikaty starszych specjalistów pracy socjalnej z uczestnictwa w ww. szkoleniu, zaświadczenie psychologa w szkoleniu „Praca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w ujęciu skupionym na rozwiązaniach” oraz faktura nr 15/2016 z dnia 6 lutego 2016 r. za udział pracowników jednostki kontrolowanej (w tym 2 koordynatorów) w szkoleniu pt. ” Praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w oparciu o podejście skupione na rozwiązaniach”.

Mając powyższe na uwadze kontrolujący uznał, iż działania w zakresie zapewnienia koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji są podejmowane przez jednostkę kontrolowaną od lutego 2016 r.

Powyższe ustalenie ma wpływ na zmianę jednego z wniosków przeprowadzonej kontroli (patrz: pkt VII pakt 5).

n) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

Ustalono, że organizator rodzinnej pieczy zastępczej zgłasza wychowanków z uregulowaną sytuacją prawną do Ośrodka Adopcyjnego Fundacji „MAM DOM”, w związku z tym sprawdzono losowo kilka wychowanków z uregulowaną sytuacją prawną i nie stwierdzono uchybień.

o) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku;

Ustalono, że w przypadkach losowych kiedy rodzina zastępcza nie może już sprawować opieki nad dzieckiem zawiadamia się właściwy sąd rodzinny oraz prowadzone są działania w celu znalezienia nowego miejsca dla dziecka w ramach istniejących już rodzin zastępczych. Ustalono także, że nie prowadzi się działań w celu poszukiwania/ zabezpieczenia rodzin pomocowych. W związku z powyższym stwierdza się, że warunek ustawowy został spełniony w części i należałoby w przyszłości podjąć działania zmierzające do zapewnienia rodzinom zastępczym możliwości umieszczenia dzieci w rodzinach pomocowych np. z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

2) Organizacja pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej:

Ustalono, że w dniu kontroli 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej obejmowało swoimi działaniami 28 rodzin zastępczych, w tym 46 dzieci. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na dzień kontroli nie obejmowały wsparciem żadnej osoby usamodzielnianej. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zatrudniani są w kontrolowanej jednostce na umowę zlecenie. Żaden ww. koordynatorów w dniu kontroli nie obejmował więcej niż 15 rodzin zastępczych co zgodnie jest z art. 77 ust. 4 ustawy. Więcej danych na temat koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zawiera poniższa tabela.

KOORDYNATORZY RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

- stan na dzień 15 kwietnia 2016 r.

Typ rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba wszystkich rodzin zastępczych/ rodzinnych domów dziecka	Liczba rodzin objętych wsparciem (% wszystkich rodzin)	Liczba wszystkich dzieci w rodzinach/ rodzinnych domach dziecka	Liczba dzieci objętych wsparciem (% wszystkich dzieci)
Rodziny spokrewnione	77	17 (22,1%)	89	24 (26,9%)
Rodziny niezawodowe	47	9 (19,1%)	63	14 (22,2%)
Rodziny zawodowe	6	2 (33,3%)	24	8 (33,3%)
w tym pogotowia rodzinne	2	0 (0,00%)	10	0 (0,00%)
w tym rodziny specjalistyczne	0	0 (0,00%)	0	0 (0,00%)
Rodzinne domy dziecka	0	0 (0,00%)	0	0 (0,00%)
RAZEM:	130	28 (22,1%)	176	46 (26,1%)

a) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;

Ustalono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wspierają rodzinę w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej.

b) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;

Ustalono, że plany pomocy dziecku tworzone są przez koordynatorów a w przypadku kiedy rodzina zastępcza nie ma koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej przez pracownika organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W związku z powyższym skontrolowano losowo dokumentację rodzin zastępczych i nie stwierdzono uchybień.

c) pomoc rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;

Ustalono, że w ramach tego zadania wraz ze studentami Uniwersytetu Szczecińskiego współorganizowany jest raz w roku piknik rodzinny gdzie spotykają się rodziny zastępcze. Nie prowadzi się innych działań, które mogłyby przyczynić się do nawiązania wzajemnego kontaktu przez rodziny zastępcze. Ustawa nie dookreśla częstotliwości spotkań rodzin zastępczych. W związku z powyższym stwierdza się brak uchybień i nieprawidłowości ze strony jednostki kontrolowanej.

d) zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci;

Ustalono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w ramach potrzeb zapewniają rodzinom zastępczym dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym organizują spotkania w poradni psychologiczno pedagogicznej, wizyty u psychiatry czy psychologa. W związku z powyższym stwierdza się brak uchybień i nieprawidłowości ze strony jednostki kontrolowanej.

e) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

Ustalono, że organizator rodzinnej pieczy zastępczej zgłasza wychowanków z uregulowaną sytuacją prawną do Ośrodka Adopcyjnego Fundacji „MAM DOM”, w związku z tym sprawdzono losowo kilka wychowanków z uregulowaną sytuacją prawną i nie stwierdzono uchybień.

f) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

Ustalono, że w okresie kontroli, żaden koordynator nie obejmował swoimi zadaniami pełnoletnich wychowanków rodzinnych form pieczy zastępczej.

VII. WNIOSKI Z PRZEPROWADZONEJ KONTROLI

W trakcie przeprowadzonej kontroli ustalono, iż w większości skontrolowanych zagadnień jednostka kontrolowana realizuje zadania bez uchybień merytorycznych. Jednocześnie stwierdzono nieprawidłowości o charakterze formalno-organizacyjno-prawnym dotyczące:

- 1) rozwiązań zapewniających pomoc i wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 2) rozwiązań regulujących współpracę pomiędzy jednostką kontrolowaną a wolontariuszami wspierającymi rodziny zastępcze;
- 3) (uchylono);
- 4) rozwiązań prowadzących do tworzenia wniosków z badań pedagogicznych tj. opinia pedagogiczna niezbędna do wydania zaświadczenia kwalifikacyjnego kandydatów na rodzinę zastępczą;
- 5) organizacji szkoleń dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, których realizację rozpoczęto począwszy od lutego 2016 r.

VIII. POUCZENIE

1. Kontrolowana jednostka w terminie 14 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli przesyła jeden egzemplarz podpisanego przez osoby uprawnione w imieniu jednostki kontrolowanej protokołu kontroli.
2. Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia są zgłaszane na piśmie w terminie, o którym mowa w pkt 1.
3. Pisemne zastrzeżenia, o których mowa w pkt 2, poddane będą przez kontrolującego analizie.
4. Kontrolowana jednostka może odmówić podpisania protokołu kontroli składając w terminie 14 dni od dnia doręczenia protokołu kontroli pisemne uzasadnienie tej odmowy. Odmowę podpisania protokołu kontroli kontrolujący odnotowuje w protokole.
5. Odmowa podpisania protokołu przez kontrolowaną jednostkę nie stanowi przeszkody do wydania i realizacji zaleceń pokontrolnych.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano jednostce kontrolowanej.

Na tym niniejszy protokół kontroli zakończono i podpisano.

IX. ODMOWA PODPISANIA PROTOKOŁU

Pismem znak OA.0700.1.4.2016.AM z dnia 21 września 2016 r. dyrektor jednostki kontrolowanej odmówił podpisania niniejszego protokołu kontroli, wnosząc zastrzeżenia do ustaleń zawartych w pkt VI ppkt 1 lit. a, e - f, j - k oraz m. Do pozostałych ustaleń kontroli nie wniesiono zastrzeżeń.

X. ANALIZA ZASTRZEŻEŃ DO PROTOKOŁU KONTROLI

W związku z powyższym kontrolujący przeanalizował zastrzeżenia zawarte w piśmie znak OA.0700.1.4.2016.AM z dnia 21 września 2016 r., a następnie uwzględniając jedno z wniesionych przez jednostkę kontrolowaną zastrzeżeń wprowadził zmiany w niniejszym protokole w części dotyczącej pkt VI ppkt 1 lit. a, j oraz w pkt VII ppkt 3 (wniosek uchylono).

.....
(podpis kontrolującego)

.....
(podpis przedstawiciela jednostki kontrolowanej)

Załączniki:

1. Pismo znak OA.0700.1.4.2016.AM z dnia 21 września 2016 r. Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach dotyczące zastrzeżeń do protokołu kontroli – załącznik nr 1 do niniejszego protokołu.
2. Analiza zastrzeżeń do protokołu kontroli – załącznik nr 2 do niniejszego protokołu.

Analiza zastrzeżeń do protokołu kontroli

Odnosząc się do zastrzeżeń kontroli kontrolujący nie może uznać wskazanych przez kontrolowanego argumentów ponieważ:

DOTYCZY ZASTRZEŻEŃ:	WYJAŚNIENIA DO ZASTRZEŻEŃ:
<p><i>dot. protokołu kontroli pkt VI, ppkt 1) lit. e)</i></p> <p>w związku z: <i>art. 76 ust 4 pkt 6 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – spotkania informacyjne dla rodzin zastępczych prowadzone przez pracowników jednostki kontrolowanej oraz Piknik Rodzinny przygotowywany przez Studentów Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego nie można nazwać grupami wsparcia, ponieważ:<ul style="list-style-type: none"> – brakuje charakteru <u>wsparcia</u> psychospołecznego, – nie zrzesza członków grupy ze względu na jakąś cechę/ problem np. niepełnosprawność dziecka, dorastającą młodzież, – nie uzyskuje się w ten sposób <u>pomocy</u> np. cennych informacji ułatwiających radzenie sobie z problemem, relacjonowania własnych doświadczeń związanych z danymi problemami oraz słuchania i akceptowania doświadczeń innych, – odbywają się raz do roku; – brak danych dzielących opinię, iż „<i>duża część naszych rodzin zastępczych nie chce korzystać z wsparcia grupowego. Rodziny te argumentując niechęć do takiego rodzaju pomocy podają, że nie chcą się afiszować ze swoimi problemami, chcą funkcjonować jak rodziny naturalne lub dużą część rodzin nie ma takich trudności z jakimi nie są sobie w stanie poradzić samodzielnie</i>”; – brak zapewnienia pomocy i wsparcia rodzin zastępczych w ramach rodzin pomocowych, ponieważ:<ul style="list-style-type: none"> – rodziny zastępcze pomocowe znajdują się same zgodnie z państwa opinią wskazaną w zastrzeżeniach do kontroli „<i>dotychczas w praktyce wyglądało to w ten sposób, że rodzina zastępcza planująca urlop sama wykazywała rodzinę pomocową (...)</i>”, co jest zapewne odzwierciedleniem małej liczby rodzin zastępczych pomocowych (liczba nie przekracza 3 rocznie); – brak działań zmierzających do pozyskania rodzin zastępczych pomocowych wśród istniejących już rodzin zastępczych, bądź nowych.
<p><i>dot. protokołu kontroli pkt VI, ppkt 1) lit. f)</i></p> <p>w związku z: <i>art. 76 ust 4 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – jednostka kontrolowana podczas kontroli jak i w zastrzeżeniach do protokołu kontroli nie wskazała dowodów, że organizowania jest pomoc wolontariuszy w rodzinach zastępczych:<ul style="list-style-type: none"> – brak dokumentacji dotyczącej ustaleń oraz wykonywania świadczeń przez wolontariuszy, w tym brak porozumień z wolontariuszem określających np. zakres, miejsce, czas, warunki wykonywania wolontariatu; – pomoc w pogotowiach rodzinnych nie wykonywali wolontariusze a uczniowie/ studenci pełniący praktykę w jednostce kontrolowanej w jednym z nich była to odpowiedź na prośbę zatrudnienia dodatkowej osoby do pomocy (świadczenie fakultatywne); – wolontariusz (def.) – rozumie się przez to osobę fizyczną, która

	<p>ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Piknik Rodzinny organizowany przez Studentów Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego nie może być potraktowany jako organizowanie pomocy wolontariuszy w rodzinach zastępczych, ponieważ: <ul style="list-style-type: none"> - nie rozwiązuje zdefiniowanych „problemów”, nie rozwija określonych pożądaných zachowań, czyli nie jest odpowiedzią na określone potrzeby rodziny zastępczej (np. pomoc w nauce, rozwijanie pasji itp.), - celem pikniku są gry i zabawy, poczęstunek, mini wykłady, spotkanie z ciekawymi gośćmi, - czas trwania pikniku to zaledwie kilka godzin 1 raz do roku. <p>Należy więc uznać Piknik Rodzin zastępczych organizowany przez Studentów Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego jako zadanie dodatkowe a nie jako <u>organizowanie pomocy wolontariuszy dla rodzin zastępczych.</u></p>
<p><i>dot. protokołu kontroli pkt VI, ppkt 1) lit. k)</i></p> <p>w związku z: art. 76 ust 4 pkt 13 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - brak dokumentacji mówiącej o wyniku badania pedagogicznego z kandydatami na rodziny zastępcze tj. <u>opinii pedagogicznej</u>, w tym nie przedstawiono wyników badania metodą obserwacji uczestniczącej, o której wspomniano w zastrzeżeniach do protokołu kontroli; - opinia pedagogiczna jest niezbędnym elementem do wydawania zaświadczenia kwalifikacyjnego dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej – zgodnie z rozporządzeniem MPiPS z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz.U.2011.272.1609); <u>Organizator rodzinnej pieczy zastępczej jest zobligowany do wydawania takich zaświadczeń</u> ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; - obserwacja uczestnicząca (def. nauki społeczne) - polega na wejściu badacza w określone środowisko społeczne i obserwowaniu danej zbiorowości od wewnątrz <u>tj. jako jeden z jej członków, uczestniczący wraz z nią w codziennym życiu (...)</u>. Zgodnie z definicją żaden pracownik organizatora rodzinnej pieczy zastępczej nie jest w stanie przeprowadzić tego rodzaju badania chyba, że sam byłby rodziną zastępczą.
<p><i>dot. protokołu kontroli pkt VI, ppkt 1) lit. m)</i></p> <p>w związku z: art. 76 ust 4 pkt 14a ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opieka pracownika merytorycznego nad koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej nie może być uznane jako szkolenie; - zapewnienie szkolenia pracownikowi merytorycznemu nie może potraktowane jako zapewnienie szkolenia koordynatorowi.